
دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ساوه

برنامه اجرایی ارزیابی فرآیندهای یاددهی - یادگیری

اهداف فرایند یاددهی - یادگیری

- خلاقیت و حل مسأله
- پرورش تفکر انتقادی: شامل ایجاد عمدی یک جو نامتعادل تا دانشجویان بتوانند فرایندهای فکری خود را تعریف و اصلاح کنند و دوباره بسازند.
- یادگیری استاندارد: دانش، مهارت و نگرشهای اساسی براساس اهداف آموزش

راهکارهای کاربردی تدریس اثر بخش

اساتیدی تدریس اثر بخش دارند که به گونه ای مناسب، اهدافی را که مستقیم یا غیر مستقیم با یادگیری مرتبط است، دنبال می کنند و جهت دستیابی به اهداف آموزشی دانش و مهارت های مورد نیاز را به دست می آورند تا بتوانند از آن ها در زمان مناسب به شیوه ی مطلوب مورد انتظار به کارگیرند. بعضی از ویژگی های یک تدریس اثر بخش در ذیل آورده شده است:

آمادگی کامل - داشتن طرح درس - استفاده از شیوه های مناسب تدریس - مشارکت دانشجویان در فرایند یادگیری - نظارت مداوم بر کلاس - تسلط بر مطالب تدریس - استفاده بهینه از وقت - استفاده از رسانه های کمک آموزشی - به کار گرفتن حواس و مهارت ها و توانایی های مختلف یادگیرندگان - تناسب با شرایط و امکانات محیط و حداکثر استفاده از آن - تناسب بارشد شخصیت و بهداشت روانی یادگیرندگان - کاربردهای ارزشیابی تحصیلی، یادگیری و ارزیابی آن - پرورش مهارتهای فکری - آموزش روش تهیه گزارش خلاقانه

یکی از نقش های کارشناسان و متخصصان حوزه آموزش، نقش مشاوره ای آنها برای تسهیل عملکرد اعضای هیات علمی، مدیران و مسئولان حوزه آموزش، برای استفاده از دانش تخصصی پداگوژیک و استفاده از بهترین شواهد در عملکرد است. چرا که از سویی، عملکرد مبتنی بر شواهد و همچنین آموزش مبتنی بر شواهد، به عنوان یکی از رویکردهای اصلی در دنیای عملکرد مورد توجه قرار گرفته است و از طرف دیگر، اعضای هیات علمی که در حوزه تخصصی خود فعالیت می کنند یا مدیران حوزه آموزش، برای انجام موثر فعالیتهای آموزشی خود نیازمند دانش تخصصی می باشند و لذا نیاز آنان به مشاورانی که بتوانند در کوتاه ترین زمان ممکن در این حوزه، به آنان مشاوره بدهند، ضروری است. لذا این مرکز، برای پاسخگویی به این نیاز در بین اعضای هیات علمی، از طرق مختلفی اقدام می نماید:

۱. انتشار تک برگ آموزش پزشکی (تاپ) که به صورت ماهانه در واحد کتاب و مجله این مرکز منتشر می‌شود. این تک برگ به صورت الکترونیکی در فضای مجازی انتشار می‌یابد و نیز در سایت مرکز هم بارگذاری می‌گردد. در شماره‌های مختلف این تک‌برگ، عناوین مختلفی از موضوعات، و همچنین تجارب اعضای هیات علمی منتشر شده است.

۲. انتشار مطالب علمی در کانال اجتماعی (واتس‌آپی) مرکز مطالعات

۳. تنظیم برنامه‌ای برای مشاوره حضوری و گروهی با صورت انفرادی یا با حضور در جلسات گروه و توجه به آموزش‌های غیررسمی

۴. حضور در برنامه‌های آموزشی گروه‌های پایه و بالینی برای مشاوره و بازخورد فرایندهای آموزشی

۵. تولید محتوای الکترونیکی مرتبط با موضوعات یاددهی - یادگیری و بارگزاری در سایت مرکز

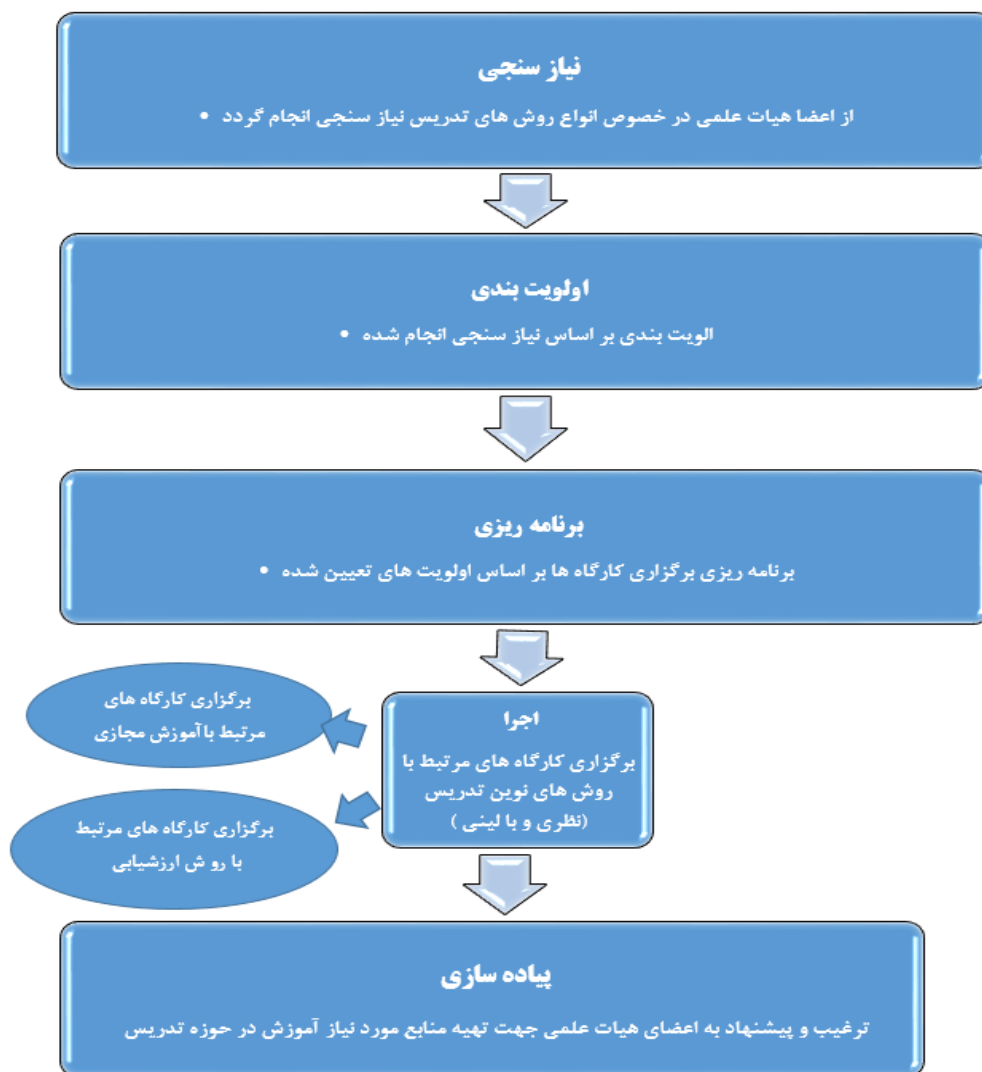
۶. ایجاد دسترسی اعضای هیات علمی به شواهد به روز آموزش پزشکی از طریق بارگذاری در سایت EDC یا انتشار در کانال اجتماعی EDC

۷. راهنمایی و مشاوره در طرح‌های پژوهشی، فعالیت‌های نوآورانه و فرایندهای آموزشی و پایان نامه‌های مرتبط با آموزش پزشکی

۸. همچنین برنامه توسعه آموزش مجازی دانشگاه، در این راستا تدوین شده است که در سایت مرکز، قابل دستیابی است.

۹. برگزاری جلسات کارگاه‌ها و وبینارهای آموزشی منطبق با دانش روز (اعضای هیئت علمی طبق فلوچارت ذیل در زمینه‌ی رویکردهای نوین یاددهی - یادگیری توانمند شده و از آن در امر یاددهی بهره‌مند می‌گردند. در این رویکرد استاد نقش راهنما و تسهیل‌کننده را بر عهده دارد و دانشجو در فرایند تدریس با فعالیت‌های خود، مهارت و توانایی‌های بالقوه خود را به فعالیت در می‌آورد. در این رویکرد دانشجو فعال است، مسائل را کشف و حل می‌کند، سوال می‌کند و با همپاری دیگران یاد می‌گیرد و در نهایت فرایند محور است.)

روش های نوین یاددهی - یادگیری

در جلسات، کارگاه‌ها و وبینارهای آموزشی که برای اعضای هیئت علمی برگزار می‌شود، ایشان در زمینه‌ی انواع الگوهای یاددهی- یادگیری که در جدول ذیل آورده شده است توانمند می‌شوند.

ردیف	موضوع	فرآیند یاددهی - یادگیری
۱	الگوهای یاددهی-یادگیری خانواده رفتاری (کلیات) الگوهای یاددهی-یادگیری خانواده رفتاری: یادگیری در حد تسلط الگوهای یاددهی-یادگیری خانواده رفتاری: شبیه سازی	مولتی مدیا مولتی مدیا (اجرا) ارائه مقالات مرتبط- کلاس آنلاین
۲	الگوهای یاددهی-یادگیری خانواده پردازش اطلاعات (کلیات) الگوهای یاددهی-یادگیری خانواده پردازش اطلاعات (concept attainment) الگوهای یاددهی-یادگیری خانواده پردازش اطلاعات (بدیعه پردازش و یادسپاری)	مولتی مدیا اجرا کلاس آنلاین - ارائه مقالات مرتبط
۳	الگوهای یاددهی-یادگیری خانواده اجتماعی (کلیات) الگوهای یاددهی-یادگیری خانواده اجتماعی	مولتی مدیا مولتی مدیا(اجرا)- ارائه مقالات مرتبط
۴	الگوهای یاددهی-یادگیری خانواده انفرادی (کلیات) الگوهای یاددهی-یادگیری خانواده انفرادی (بازاندیشی)	مولتی مدیا اجرا- ارائه مقالات مرتبط
۵	فنون یادگیری فعال کلاس درس وارونه تسهیلگری در گروه کوچک	مولتی مدیا مولتی مدیا/کلاس آنلاین مولتی مدیا

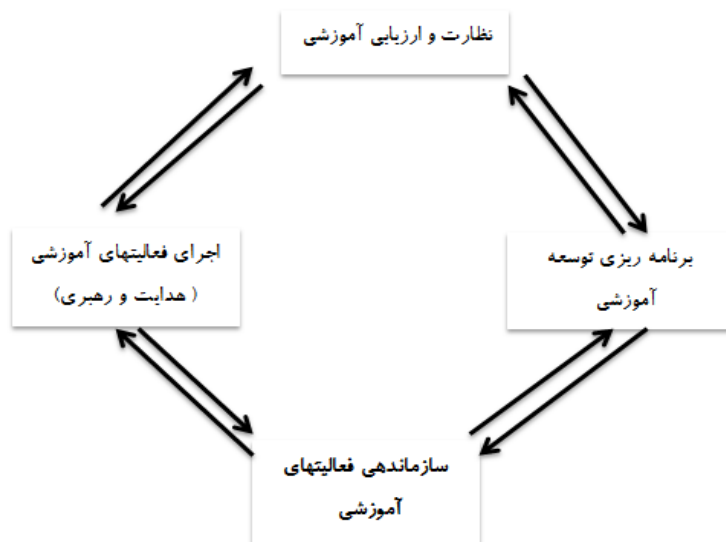
شیوه های ارزیابی:

یکی از تخصص‌های مورد نیاز دست اندرکاران تعلیم و تربیت در سطوح مختلف سازمانی و اجرایی، برخوردار بودن از دانش و مهارت سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی می‌باشد که فقدان آن در عرصه‌ی عمل و اجرا، ناکارآمدی فرایند یاددهی-یادگیری را به دنبال خواهد داشت.

دلایل ارزشیابی :

- تعیین نقاط قوت و ضعف برنامه و تعیین میزان تحقق اهداف مورد نظر
- میزان انتقال یادگیری در ارتباط با کاربرد محتوا در محیط کار و شغل
- ارزشیابی از لحاظ محتوا، سازماندهی و چگونگی اجرا
- تجزیه و تحلیل و مقایسه برنامه با برنامه های دیگر برای انتخاب کارآمدترین برنامه از نظر هزینه فایده

درحالی‌که ارزیابی فعالیتی درونی است که برای ارزیابی عملکرد استاد و یا توسط استاد برای ارزیابی عملکرد آموزشی و رفتاری دانشجویان انجام می‌گیرد. برای کامل شدن کار ارزشیابی سطح تبحر و توانایی فرد دانشجوین اندازه گیری می شود. کارکردهای مدیریت آموزشی را میتوان به چهار دسته تقسیم کرد که یکی از این کارکردها " ارزیابی " است. شکل ذیل رابطه این کارکرد را با سایر کارکردها نشان می دهد .

در هر فعالیت آموزشی از قدم اول که به تشخیص نیازها پرداخته می شود تا آخرین قدم که پیامدهای مورد نظر به دست می آید ، استفاده از ارزیابی ضرورت دارد . از این جمله میتوان بر کاربرد ویژه ارزشیابی در برنامه ریزی های نظامهای آموزشی تاکید کرد.

استفاده از ارزشیابی در فعالیت های آموزشی نمایانگر این است که دست اندرکاران اجرای فعالیتها ، در انجام امور و همچنین در استفاده از منابع بالقوه برای تحقق نیازها و دستیابی به کیفیت آموزشی ، کوشش لازم را به عمل می آورند.

در مرحله ی ارزیابی، یکی از پرسش های مطرح شده این است: مطلوبیت سازو کار اجرایی هریک از برنامه های پیش بینی شده چه میزان است؟

در پاسخ به این سوال باید به ارزیابی فرایندهای نظام آموزشی مورد نظر پرداخت . این امر به استفاده مناسب از منابع و چگونگی سازماندهی آنها یاری می دهد . با توجه به اینکه مهمترین فرایند نظام آموزشی فرایند یاددهی - یادگیری است، ارزیابی این فرایند موجب می شود که روشهای مناسب یاددهی - یادگیری با توجه به شرایط یادگیرندگان و نیز با در نظر گرفتن هدفهای آموزشی تشخیص داده شود. ارزیابی فرایند های نظام آموزشی اطمینان لازم را به دست می دهد که هدفهای آموزشی تحقق خواهد یافت . به عنوان مثال ، قضاوت در باره مطلوبیت اینکه معلمان چگونه از وقت کلاس درس استفاده میکنند، چه روشی برای دستیابی به هدفهای آموزشی بکار می برند یا اینکه چه بازخوردی به دانشجویان ارائه می دهند ، در زمره ارزیابی فرایند است . به این منظور چک لیست هایی طراحی شده که طبق آن ارزیابی انجام میگردد.

فرم نظرسنجی از دانشجویان درباره شیوه تدریس استاد

نام و نام خانوادگی استاد :

ضعیف (۱)	نسبتاً مطلوب (۲)	مطلوب (۳)	امتیازات
			سوالات
			نحوه بیان اهداف دروس در شروع کلاس
			مشخص نمودن ساعاتی غیر از کلاس های درس به منظور پاسخگویی به دانشجویان
			هماهنگی بین مطالب درسی بیان شده
			میزان رعایت نظم و ترتیب در فعالیت های آموزشی و وقت شناسی
			داشتن بیان شیوا و رسا هنگام تدریس
			میزان رعایت سرفصل های دروس تعیین شده
			میزان پذیرش نظرات دانشجویان در رابطه با درس
			میزان رعایت موازین اخلاقی و ارزشهای اسلامی
			میزان قدرت رهبری و اداره کلاس درس
			ایجاد انگیزه برای مطالعه
			کمک به فراگیر در شناخت مسئولیت حرفه ای و وظایف خود
			شرکت دادن دانشجویان در بحث و کارگروهی مرتبط
			استفاده از وسایل کمک آموزشی موجود به طور موثر
			برخورد مناسب و احترام آمیز با دانشجو
			میزان تاثیر تکالیف تعیین شده در یادگیری بهتر دروس
			تاثیر نحوه ارزیابی در شکوفایی و خلاقیت دانشجویان
			بیان ارتباط دروس آزمایشگاهی و کارگاهی با دروس نظری
			منابع و مآخذ معرفی شده در رابطه با دروس
			جمع بندی مطالب در پایان هر جلسه
			میزان دستیابی به اهدافی که مدرس در ابتدای درس بیان کرده بود

- لازم به ذکر است روشهای ارزیابی دانشجویان در هریک از طرح درس ها آورده شده است.

ارزیابی مدرس دوره یا کارگاه آموزشی

نحوه امتیاز دهی: خوب: ۳ متوسط: ۲ ضعیف: ۱

تناسب محتوای سخنرانی باموضوع دوره یا کارگاه			مهارت در بکارگیری وسایل کمک آموزشی و داشتن محتوای استاندارد			فن بیان - ارائه مؤثر			تسلط علمی			موضوع سخنرانی	نام و نام خانوادگی مدرس
ضعیف	متوسط	خوب	ضعیف	متوسط	خوب	ضعیف	متوسط	خوب	ضعیف	متوسط	خوب		